

Fot. Barbara Ober-Domagalska

G'wel

Call for papers nr 7/2015

O przygodności religii w świecie postsekularnym

Szanowni Państwo,
W jednym z kolejnych numerów „Władzy Sądzenia” chcielibyśmy zająć się problematyką religii w społeczeństwie postnowoczesnym. Zagadnienie to pozostaje wyzwaniem dla nauk społecznych, konstytuuje zarazem pole dla różnego rodzaju prognoz. Z jednej strony w literaturze przedmiotu sugeruje się, że zeświecczenie postępuje, czego dowodem ma być coraz bardziej zracjonalizowana świadomość współczesnego człowieka, czy pojawienie się nowego ateizmu i ruchów go popularyzujących. Z drugiej zaś, coraz częściej wskazuje się na zjawiska świadczące o tym, że religia czy szerzej – myślenie religijne dalej trwają, a w niektórych przypadkach się rozwijają. Dobrym tego przykładem jest tzw. nowa duchowość. Od paru dekad daje się zaobserwować rosnącą lawinowo literaturę w tym względzie. Przedmiotem rozważań nie są już tylko nowe ruchy religijne, ale także tzw. inteligencja duchowa, doświadczenia mistyczne, doznania towarzyszące człowiekowi w procesie umierania itd. Wydaje się, że owa ekspansja prac poświęconych duchowości może stanowić jakąś odpowiedź na niepokój towarzyszący *społeczeństwu ryzyka*, na lęk dotyczący zwłaszcza zamożne społeczeństwa, skoncentrowane dotąd na materialnym wymiarze rzeczywistości. Pytania, które będą stanowiły oś naszej refleksji w tym

względnym, można sformułować w następujący sposób:

- ▶ Czy religia nadal jest potrzebna współczesnemu człowiekowi? A jeśli nie ma już dziś dla niej miejsca, to jak ów człowiek ma radzić sobie z tą pustką powstałą po Bogu?
- ▶ W jaki sposób współcześnie doświadcza się i interpretuje traumatyczne wydarzenia, przypominające o przygodności ludzkiej egzystencji, które w przeszłości wyjaśniane były w duchu religijnym?
- ▶ Czy religia jest dziś w stanie natchnąć, uwieść tych, którzy urodzili się i wychowali w świeckim społeczeństwie?
- ▶ Czy doświadczenie transcendencji ma jednoznacznie religijny charakter? Czy jesteśmy w stanie je wyrazić nie odwołując się do religijnego języka?

Religia to też instytucje religijne. Z jednej strony można mówić o ich kryzysie. Z drugiej zaś, cały czas powstają nowe formy organizowania religijności, bardziej elastyczne i być może lepiej dopasowane do potrzeb dzisiejszych wiernych. Z tym zagadnieniem wiążą się następujące, interesujące nas pytania:

- ▶ Czy w zindywidualizowanym społeczeństwie możliwe jest uczestnictwo w zbiorowych, zinstytucjonalizowanych formach religijności? A może współczesny człowiek nie jest już

w stanie doświadczać *sacrum* inaczej niż samodzielnie?

- ▶ Czy w dającej się wyobrazić przyszłości czeka nas zanik instytucji religijnych? A może mamy do czynienia jedynie z okresem ich kryzysu, z którego wyjdą mocniejsze?
- ▶ Czy tradycja religijna jeszcze coś dziś znaczy? A może jest jedynie dodatkiem, incydentalnie wzbogacającym ludzkie życie, zwłaszcza w momentach przelomowych?

Trudno mówić o dzisiejszej religii i religijności bez uwzględnienia kontekstu politycznego. Religia jest siłą, która w przeszłości chroniła porządek społeczny, a także ten porządek – w określonych warunkach – burzyła. Jak jest dzisiaj? Jaki wpływ na tę funkcję religii ma proces globalizacji? Nasza refleksję wyznaczają w tym przypadku następujące pytania:

- ▶ Jakie jest dziś miejsce religii w przestrzeni publicznej?
- ▶ Na ile religia i instytucje religijne pomagają swoim wiernym uporać się z problemami wynikającymi z funkcjonowania we współczesnym świecie?
- ▶ Czy religia jest dziś siłą wyzwalającą z opresji, czy raczej siłą do tej opresji się przyczyniającą?
- ▶ W jaki sposób globalizacja wpływa na nasz sposób myślenia o religii? Czy w wyniku dostępu do wielu prawd religijnych wiara staje się bardziej synkretyczna, a może przeciwnie – ulega zamknięciu na obce wpływy?

Postawione przez nas pytania w żaden sposób nie wyczerpują dyskusji na temat miejsca religii we współczesnym świecie. Nie należy ich traktować jako sztywnych ram wyznaczających ramy refleksji. Są one raczej przyczynkiem do zastanowienia się,

wyrażenia własnej opinii na interesujący nas temat. Zachęcamy zatem do nadsyłania tekstów, które tej problematyki dotyczą.

Termin nadsyłania abstraktów: 30.06.2015

Termin nadsyłania tekstów: 31.10.2015

Wytyczne dla autorów:

<http://wladzasadzenia.pl/informacje-dla-autorek-i-autorow/>

Adres: ws.religia@gmail.com

Strona internetowa:

www.wladzasadzenia.pl

Redaktorzy numeru: Radek Tyrąła, Łukasz Kutuły, Barbara Ober-Domagalska